

Emakumeentzako indarkeria matxistarik gabeko orainaren eta etorkizunaren alde

UGTk bat egin du azaroaren 25eko oihu globalarekin, Emakumeen Aurkako Indarkeria Ezabatzeko Nazioarteko Egunarekin, indarkeria matxistek emakumeen bizitzak zeharkatzen jarraitzen dutela eta horrek gure demokrazien aurkako giza eskubideen urraketa larria dakarrela salatzen.

Gertatzen dena ikaragarria da, eta horregatik ezinbestekoa da ikusaraztea, salatzea, prebenitzea eta desagerraraztea; eta beti entzun, sinetsi eta babestu indarkeria pairatzen duten emakumeak. Gazteak eta adinekoak, migratuak edo arrazializatuak, desgaituak, baztertuak, egoera ahulagoetan daudenak, langileak, pentsiodunak edo langabezian daudenak, gure aniztasunean emakume guztiok pairatzen ditugu indarkeria horiek, intentsitate handiagoarekin edo txikiagoarekin.

Ez da justizia, berdintasun eta askatasun eraginkorrik egongo, ezta orainaldi eta etorkizun duinik ere, biztanleriaren erdia indarkeria matxistaren galga eta ondorioen mende dagoen bitartean.

Harreman pertsonaletan, lanetan, aisialdi espazioetan, politikan, bizitzako eremu guztietan lan egin behar da erabat ezabatzeko eta genero-indarkeriaren aurrean ZERO TOLERANTZIA ezartzeko.

Prebentziorako politika eraginkorrak ezartzeko, patriarkatuari eusten dioten estereotipoak suntsitzen laguntzen dutenak eta, azkenean, indarkeria eragiten dutenak. Eta baita bizirik dirauten emakumeentzako erreparazio-politikak ere.

Feminismotik eta sindikalismotik aspaldi oihukatu genuen BUKATU DA.

UGTk bere indar eta konpromiso sindikal guztia helburu horren zerbitzura jarri nahi du une garrantzitsu eta, zenbaitetan, bihozgabe honetan, non azken urteetako aurrerapenen aurrean atzerapausoak izateko arriskua dagoen, eta adierazleek emaitza jasanezinak agertzen dituzten bitartean.

Lotsaren zifrak

Estatistika ofizialen arabera, aurten 40 emakume hil dituzte bikotekideek edo bikotekide ohiek, eta 1.284 dira 2003ko urtarrilaren 1etik genero-indarkeriak hildakoak. Aipamen berezia merezi du indarkeria bikarioak, genero-indarkeriak eraildako adingabeak 10 izan baitira aurten, hau da, kopururik handiena 2013tik. Guztira, 63 adingabe urte hartatik.

Baina, gainera, feminizidioak bikotekidearen eta bikotekide ohiaren esparruan egindako hilketetatik haratago doaz. Hori feminismotik aldarrikatutako egia zen, eta Istanbulgo Hitzarmenetik ere aitortu eta eskatu zen. 2022tik aurrera beste feminizidio mota batzuk jasotzen dituzten estatistika ofizialek gauzatu da. Azken

datuak 2024ko lehen seihilekoari dagozkio, eta hiru familia-feminizidio, bi sozial eta feminizidio sexual bat zenbatu dira. 2022tik aurrera, beste kontzeptu horien eraildako pertsonak ere indarkeria matxista dira, guztira, 62 dira.

Kopuruek zorabioa eta sumina dakartzate, eta, hala ere, badakigu eraildako indarkerien izebergaren punta baino ez direla, eta horien tamaina beste dimentsio askotan neurtzen dela. Eta ez dira zifrak bakarrik, bizitza bakoitzak balio du.

Botere Judizialaren Kontseilu Nagusiaren datuen arabera, 2024ko bigarren hiruhilekoan bakarrik jaso ziren genero-indarkeriari 50.536 salaketa, 2023an baino %4,79 gehiago.

2024ko irailean, biktimen 99.644 kasu aktibo zeuden VIOGENen (genero-indarkeriaren kasuetarako Jarraipen Integraleko Sistema), duela urtebete baino %22,5 gehiago. Horietatik 12k erasoak jasateko muturreko arriskua dute; 1.046k arrisku handia; 15.350ek arrisku ertaina eta 44.013k arrisku txikia.

016 zenbakiari dagokionez, 2007ko irailean zerbitzua martxan jarri zenetik 2024ko abuztuaren 31ra

arte, guztira 1.316.515 dei egin dira, 71.196 2024ko abuztura arte.

Txanpon horren beste alde bat indarkeria psikologikoa eta indarkeria ekonomikoa dira. Genero Indarkeriari buruzko 2022ko Europako Inkestaren arabera, emakumeen %27,8k (4.646.050) indarkeria psikologikoa jasan du bikotearen esparruan, bere bizitzako uneren batean. Gainera, %7,8k (1.306.791 emakume) indarkeria ekonomikoa jasan du: bikotekideak edo bikotekide ohiak emakumeen %6,5ari (1.085.685) familia-ekonomia osoa kontrolatu diote, edo berak egiten dituen gastuak gehiegi kontrolatu dituzte. %3ari (498.185) lan egitea debekatu diote.

#MeToo-tik #AmaituDa-raino, eremu guztietan

Zifra ikaragarriaren eszenatoki horri sexu-indarkeriaren gehitu behar zaizkio. #Metoo-k sexu-erasoen eta indarkeriaren inguruko isiltasun guztiak hautsi zituen, eta 2024 honetan, azken asteetan agerian geratu den bezala, isiltasun horien hedadurak eta larritasunak eremu guztietan eragiten dute, politika, lana, kirola edo kulturaren mundua barne, besteak beste.

Espanian 14 bortxaketa salatzen dira egunean, hau da, bat bi ordutik behin, eta 55 sexu-eraso egunean.

Segurtasun indarrek (Polizia Nazionala, Guardia Zibila, polizia autonomikoak eta tokiko polizia) 2.465 bortxaketa salaketa bideratu dituzte lehen sei hilabeteetan, iazko epe berean 2.305 izan ziren bitartean. Kontuan izan behar da, gainera, 2019ko Emakumeen aurkako Indarkeriari buruzko Makroinkestaren arabera, sexu-indarkeria horren %11 baino ez dela salatzen. Beharrezkoa da lanean jarraitzea delitu horien aurrean gizarte-tolerantzia ikusarazteko, kontzientziazteko eta murrizteko, bai eta biktimei laguntza eta erreparazioa emateko ere. Ulertezina da, gaur egun, sexu-indarkeriak artatzeko 24 orduko zentro guztiak oraindik ireki gabe egotea, Soilik Bai da Bai

Legean aurreikusitakoak. Ba al dago lehen eta bigarren mailako biktimarik? Gaur egun, zentro horiek Kantabrian (Santander), Euskal Autonomia Erkidegoan (Bilbo eta Gasteiz), Nafarroan (Iruñea), Madrilan (2 zentro), Asturiasen, Murtzian (El Palmar), Melillan eta Gaztela-Mantxan (Albacete eta Guadalajara) bakarrik daude, eta horiei Kataluniako 24 orduko krisian esku hartzeko zerbitzuak gehitu behar zaizkie.

Eta sexu-indarkeriez hitz egitean, gure gizartea Murtzian eta Tenerifen bezalako lekuetan ezagutzera eman diren adingabeen prostituzio-trama eskandalagarriak ere aipatu behar ditugu, eta horrelakorik inoiz berriro gerta ez dadin neurriak eskatu behar ditugu, baita gogor oihukatu ere: zigorgabetasunari EZ.

Indarkeria matxistak lan eremuan

Sindikalistok ondo dakigunez, lantokiak ez dira indarkeria matxistetatik at dauden guztiak, eta, bereziki, sexu-jazarpeneko egoeretatik kanpo daudenak. UGTtik badakigu, halaber, oso errealitate ikusezina dela oraindik ere, eta emakumeak isilik eta, askotan, salatze beldurrez bizi direla, osasun fisikoan edo psikologikoan ondorio latzekin. Badakigu, laguntzarik ez dagoenez, egoera horietako asko bajetan amaitzen direla edo, are gehiago, emakumeak beren lanpostuak uzten ari direla. Onartezina da. Eta konpromisoa hartzen dugu horri aurre egiteko behar diren bitarteko sindikal guztiak jartzeko.

Kalkuluen arabera, Espanian bizi diren eta bizitzan noizbait lan egin duten 16 eta 74 urte bitarteko emakume guztien %28,4k (4.489.219) sexu-jazarpena jasan du lanean bizitzako uneren batean. Genero Indarkeriari buruzko Europako Inkestaren neurketen arabera, hauek dira sexu-jazarpeneko portaera ohikoena:

- Gorputz edo bizitza pribatuari buruzko txantxa lotsagabeak edo iraingarriak: %18,0 (2.853.602).
- Kalkuluen arabera, emakumeen

%10,9k (1.719.113) iradokizun desegokiak jaso ditu hitzordua izateko.

- Kalkuluen arabera, emakumeen %10,4k (1.649.373) nahi gabeko kontaktu fisikoa izan du.

- Emakumeen %7,4k (1.168.106) sexu-iradokizun desegokiak jaso ditu.

UGTtik gogorarazi nahi dugu enpresa eta administrazio publiko guztiek, tamaina edozein dela ere, sexu-jazarpenari eta sexuan oinarritutako jazarpenari aurre egiteko protokoloak izateko legezko betebeharra dutela. Eta lan-eremu seguruak eta indarkeriarik gabekoak aldarrikatzen ditugu. Gure aktibo sindikal osoa konprometitzen dugu jokabide erasotzaile horiek salatze eta desagerrarazteko eta emakumei laguntzeko.

Enplegua, funtsezkoa bizirik dirauten emakumeentzat

UGTn badakigu enplegua ere funtsezkoa dela indarkeria desberdinetatik bizirik atera diren emakume guztientzat, haien autonomia ekonomiko eta pertsonala eta ahalduzko eta normalizatze bidea errazten dituen tresna baita.

Horregatik, beharrezkoa da emakumeek lanpostuetan jarrai dezaten laguntzen duten neurri guztiak babestea, legeetan aitortutako eskubideetatik abiatuta egin beharreko egokitzapenen bidez eta berdintasun-planen esparruan negoziatutako berariazko laguntza-neurrien bidez.

Enpresa-erantzukizuna eskatzen dugu, eskubideen erabilera errazteko eta, gainera, laguntzeko neurri guztiak eskaintzeko. Eta sexu-indarkeriaren edo indarkeria bikarioaren biktimei ere zabaltea.

Era berean, lan-merkatutik kanpo daudenak laneratzen laguntzeko neurriak hartu behar dira. Ildo horretan, Emakumearen Aurkako Indarkeriaren Estatuko Behatokiaren 2022ko Urteko XVI. Txostenak (argitaratutako azken txostena)

adierazten duenez, 2003. urteaz geroztik, indarkeriagatik hobaria jaso duten emakumeen kontratuak nabarmen egin dute gora. Genero-indarkeriaren biktime diren emakumeen kontratuak 960 kontraturaino igo dira 2022an. Gainera, 2022an genero-indarkeriaren biktimek ordezkatzeko 759 kontratu egin ziren, 2021ean baino %164,5 gehiago.

Hala eta guztiz ere, oraindik ere oso zifra urriak dirudite biktimen kopuruari dagokionez, eta, beraz, horien hedapena eta horiek erabiltzeko egon daitezkeen oztopoak berrikusi beharko lirateke.

Mundu osoko emakumeekin elkartasunean

Nazioartean, zoriondu egin behar dugu emakumeen aurkako indarkeriari aurre egiteko lehen zuzentaraua onartu izana, Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2024/1385 (EB) Zuzentaraua, 2024ko maiatzaren 14koa, emakumeen aurkako indarkeriaren eta etxeko indarkeriaren aurkako borrokari buruzkoa, emakumeen genitalen mutilazioa eta behartutako ezkontza debekatzen dituen Europar, eta orientabide espezifikoak ezartzen ditu online egindako delituetarako, hala nola informazio pribatua zabaltzeko eta exhibizionismo zibernetikoa egiteko.

Hala ere, Europar ere kezkatuta daude muturreko eskuindarren gorakadak eta haien diskurtso ukatzaileak eraginik gabe utz dezakeelako arau hori eta beste batzuk, eta, batez ere, Europako Batasunak indarkerien desagerpenarekin duen konpromisoa murriztu dezakeelako. Sindikalismotik ez dugu onartuko. Atzerapausorik ez.

Eta ezin dugu amaitu gatazka belikoen ondorio gordinenak pairatzen ari diren mundu osoko emakumei gure elkartasun osoa adierazi gabe. NBEk duela gutxi

argitaratutako txostenaren arabera, 2023an gatazka armatuetan eraildako emakumeen proportzioa bikoiztu egin zen 2022tik. 2023an gatazken ondorioz hil ziren hamar pertsonetatik lau emakumeak ziren. NBEk egiaztatutako gatazkekin lotutako sexu-indarkeriako kasuak %50 gehitu ziren. Eta egunero, gatazkek jotako herrialdeetan 500 emakume eta neska hiltzen dira haurdunaldiarekin eta erditzearekin lotutako konplikazioen ondorioz. 2023. urtearen amaieran, Gazan, gerrak suntsituta, egunero 180 emakume erditzen ziren, gehienak premiazko tresnarik eta arreta medikorik gabe.

Afganistani dagokionez, talibanen erregimenak inposatutako "genero-apartheidaren" aurka egiteko eskatzen dugu, bizitza publikoko edozein adierazpenetatik kanpo utzi baititu emakumeak. Ezin dute ikasketekin jarraitu 12 urtetik harago, ezin dute kaletik bakarrik joan, eta, are gehiago eta larriago, debekatu egin da bere ahotsaren soinua ere jendaurrean. Irango emakumeak ere Estatuak eta komunitateak beren aurka eragindako indarkeriaren mende daude.

Hasieran esaten genuen, eta berriaz azpimarratzen dugu. 2024ko azaroaren 25 honetan, emakumeen oihu globala inoiz baino beharrezkoagoa da. Gure mugen barruan zein kanpoan. Lantokietan eta gure etxeetan, gure kaleetan, espazio guztietan, emakumeok oraina eta etorkizuna aldarrikatzen ditugu, indarkeria matxistarik gabekoak.

UGT-tik dei egiten diegu afiliatu guztiei eta herritar guztiei egun horretan egingo diren manifestazio bateratuetan parte hartzea, emakumeen aurkako indarkeria desagerrarazten laguntzeko.

ALDARRIKATZEN DUGU:

- Erakunde eta botere publiko guztien konpromiso sozial argia indarkeria matxistak desagerraraz-

teko. Gobernu zentralari eta gobernu autonomiko eta tokikoei eskatzen diegu behar diren baliabideak modu iraunkorrean erabil ditzatela, batez ere baliabide ekonomikoak, eta indarkeria matxista guztien biktimei prebentzio-zerbitzuak eta arreta integrala emateko zerbitzuak berma ditzatela eremu guztietan.

- Genero Indarkeriaren aurkako Estatu Ituna ebaluatzea eta indartzea, funtsen banaketak urte anitzeko iraupena izango duela bermatuz.

- Emakume biktimen eta bizirik atera direnen arretarako lehen lerroko zerbitzuetan eta egoitza-baliabideetan arreta ematen duten indarkeriaren arretarako sareko langileen lan-baldintzak hobetzea, autonomia-erkidego guztietan.

- Sexu-indarkeriari arreta emateko Estatuak probintzia guztietan Sexu Askatasunaren Lege Organikoan aurreikusitako 24 orduko zentro guztiak martxan jartzea exijitzen dugu.

- Genero-indarkeriaren biktime diren emakumeentzako lan-neurrrien publizitate eta irisgarritasun handiagoa (kontratu hobaridunak).

- Indarkeria matxisten biktime diren emakumeentzako laneratzetxe-planak.

- Enpresak eta administrazio publikoak ordezkariak sindikalarekin adostutako eta negoziatutako sexu-jazarpeneko eta sexuan oinarritutako jazarpeneko prebentzio-protokoloak izatera behartzen dituen araudia betetzea.

- Espainian 2023ko maiatzean indarkeria eta jazarpena ezabatzeari buruz indarrean jarri zen Lanaren Nazioarteko Erakundearen 190 Hitzarmenaren aplikazioa bermatzea eta zaintzea.

Emakumeentzako indarkeria matxistarik gabeko orainaren eta etorkizunaren alde!